

Atskaite par dalību COPA – COGECA darba grupā

Lopkopība

28.03.2019. Briselē

Darba grupas sanāksmē piedalījās ZSA eksperts Raimonds Jakovickis.

Darba grupā skatītie jautājumi:

1. Jaunās audzēšanas tehnoloģijas;
2. Brexit un tā ietekme uz mājlopu audzēšanas sektoru;
3. Noteikumu pārskats par atbalsta pamatnostādņēm laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam;
4. Dzīvnieku transportēšana;
5. Dzīvnieku veselības likums.

1. Jaunās audzēšanas tehnoloģijas

Lopkopības nozare Eiropā saskaras ar daudzām problēmām. Pieaug prasības attiecībā uz dzīvnieku olbaltumvielām, jo pieaug pasaules iedzīvotāju skaits, vienlaikus ievērojot augstus pārtikas nekaitīguma un pārtikas kvalitātes standartus. Nozarei jārisina arvien lielākas problēmas, kā resursu trūkums, klimata pārmaiņas, pieaugošās prasības samazināt ietekmi uz vidi, nodrošināt bioloģisko daudzveidību un sabiedrība arvien vairāk pievērš uzmanību dzīvnieku labturībai. Pēdējos 10 gados šis process ir paātrināts, ieviešot genomiku. Šī jaunā audzēšanas tehnika vēl nav pilnībā izmantota. Izmantojot genomiku, dzīvnieku audzēšanas un vairošanās nozare ir spējusi palielināt atlases precizitāti. Ar jaunajām audzēšanas tehnoloģijām tādām kā genoma rediģēšana, ģenētiskais progress varētu būt daudz mērķtiecīgāks, daudz precīzāks un daudz ātrāk realizēts, nezaudējot ģenētisko daudzveidību. Tālāk ir minēti daži piemēri, kā šīs tehnoloģijas un to ieviešanas uzņēmumu pūles varētu palīdzēt lauksaimniekiem uzlabot produktivitāti un sasniegt sabiedrības vajadzības ar genoma rediģēšanas metodēm:

Dzīvnieku veselība: veidojot rezistenci pret tādām slimībām kā cūku respiratorā un reprodūktīvā sindroma vai putnu gripu mājputniem.

Dzīvnieku labturība: bezragaini liellopi, lai izvairītos no teļu atragošanas un tādējādi pasargātu no traumām gan cilvēkus, gan dzīvniekus.

Klimata izmaiņas: atgremotāju audzēšana ar zemāku metāna emisijām.

Ilgspējība: attiecībā uz pieaugošo iedzīvotāju skaitu, klimata pārmaiņām, gēnu rediģēšana ir līdzeklis, lai uzlabotu ilgtspējību lopkopībā.

2. Brexit un tā ietekme uz mājlopu audzēšanas sektoru

Ja netiks noslēgts iztāšanās līgums, kas līdz 2020. gada beigām paredz pārejas periodu, Apvienotā Karaliste no 2019. gada 13. aprīļa kļūs par trešo valsti. ES joprojām ir vērsta uz ES pilsoņu lauksaimniecības un lauksaimniecības interešu aizstāvību. Ja vienošanās starp ES un Apvienoto Karalisti tiks panākta, tad pārvaldājot mājlopus nebūs robežkontroles, kontrole tiks veikta mājlopu izkraušanas vietā. Bezvienošanās BREXIT gadījumā iepriekšminētais nebūs spēkā. Ar Apvienoto Karalisti tiks apstiprināti 19 robežkontroles punkti. No Apvienotās Karalistes eksportējot

vaislas dzīvniekus uz ES novietnē tiem jāatrodas vismaz 6 mēnešus, bet eksportējot uz ES kaušanai paredzētos – 3 mēnešus.

3. Noteikumu pārskats par atbalsta pamatnostādņēm laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam

Laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam būs jauns kopējās lauksaimniecības politikas tiesiskais regulējums. Pašreizējās atbalsta sistēmas spēkā esamības beigas ir 2020. gada 31. decembrī.

Valsts atbalsts laika posmā no 2021. līdz 2027. gadam ir jāpielāgo KLP turpmākajam tiesiskajam regulējumam, jo īpaši attiecībā uz ierosināto regulu par KLP stratēģiskajiem plāniem. Valsts atbalsta pasākumu kontrole, kas neietilpst KLP darbības jomā, joprojām prasīs detalizētus nosacījumus.

DE MINIMIS. Komisija ierosina palielināt DE MINIMIS atbalstu lauksaimniekiem no EUR 15 000 līdz EUR 25 000. DE MINIMIS atbalsts ir izrādījies īpaši noderīgs krīzes laikā, jo tas ļauj ātrāk reaģēt, palīdzot lauksaimniekiem pārvarēt ārkārtas situācijas. Lai nodrošinātu, ka nerodas tirgus izkropļojumi, tiek ieviests papildu drošības pasākums: viena lauksaimniecības nozare nevar saņemt vairāk nekā 50% no valsts de minimis atbalsta kopējā apjoma. Komisija arī ierosina izveidot centrālo reģistru. Tas vienkāršos palīdzības uzraudzību. Apspriešana notiek līdz 2018. gada 16. aprīlim.

4. Dzīvnieku transportēšana

Vācijai ir problēmas ar liellopu eksportu uz Turciju, jo ir grūti nodrošināt atpūtas vietas. Ir 2 pamatproblēmas: nevar nodrošināt visus transportēšanas noteikumus un nevar garantēt dzīvnieku veselības stāvokli. Ir skaidri jāsadala atbildība sākot no saimniecības līmeņa, kur dzīvnieki tiek izaudzēti, transportēšanas laikā un dzīvnieku saņēmēja atbildība. Austrijā notiek diskusija par transportēšanu uz Spāniju, bet lielākā problēma ir transportēšana uz trešajām valstīm, jo nevar kontrolēt transportēšanas procesus. Aktīvi tiek diskutēts kā kontrolēt transportu līdz izkraušanas vietai. Vācijā izskata iespēju transportu kontrolēt tiešsaistē, lai redzētu kā automašīnas pārvietojas. Fiziski katru transportu izkontrolēt nevar, bet tiešsaiste būtu risinājums.

5. Dzīvnieku veselības likums

Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 9. marta Regula (ES) 2016/429 par dzīvnieku infekcijas slimībām ar ko groza un atceļ dažus aktus dzīvnieku jomā ("Dzīvnieku veselības likums") tika publicēts Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī 2016. gada 31. martā. Dzīvnieku veselības likuma mērķis ir nodrošināt vienkāršāku un elastīgāku tiesisko regulējumu, uzlabot sagatavotību slimību uzliesmojumam, veikt profilaksi un uzskaitīto slimību kontroli. Lai tas darbotos, ir nepieciešami papildinājumi Dzīvnieku veselības likumā. Regulā būs iekļauti šādi papildu noteikumi papildinot tos, kas jau noteikti pamataktā, attiecībā uz: uzskaites pienākumi operatoriem, tostarp papildu uzskaites prasībām attiecībā uz cilmes produktu ražotnēm; izsekojamības prasības attiecībā uz liellopu, cūku, aitū, kazu un zirgu dzimtas dzīvniekiem; izsekojamības prasības suņiem, kaķiem un citām sugām kas tiek turēti kā mīldzīvnieki; dzīvnieku veselības prasības, lai nosūtītu embrijus starp dalībvalstīm.

Atskaiti sagatavoja eksperts

Raimonds Jakovickis